

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

"וישנאו אתו" (לז, ד)

אומר רבי חוני משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתיירא מהם וישב ביניהם, כך כיון שראה יעקב אבינו עשו ואלופיו נתיירא מהם וישב לו ביניהם (בראשית רבה ד', ג') מסופר על רבי יהונתן אייבשיץ רבה של פראג שפעם פנה אליו כומר שונא ישראל מפורסם בשאלה ואמר לו: שמעתי שאתם היהודים נוהגים כבוד ברב שלכם, וכשרואים אותנו קמים מפנינו, כמו כן שמעתי כי מנהגו של היהודי, כשמתנפל עליו כלב ונובח לקראתו, לשבת על הארץ, מתכבד אני לשאלך כיצד אתם נוהגים כשמזדמנים לפניכם רב וכלב יחד?

לכל היותר זהו חסרון באב, אבל בודאי אין זה חסרון בבן עצמו! יתר על כן, הלא התורה בעצמה מגלה לנו כי הסיבה לאהבתו הגדולה של יוסף אצל אביו היתה "כי בן זקנים הוא לו", ואם כך בוודאי אין מקום לשנאה! התשובה היא, שהם סברו שחביבותו הגדולה של יוסף בעיני אביהם איננה משום היותו בן זקונים, שאם כן הרי יש בן זקונים קטן יותר-בנימין, ומדוע אותו אין אביהם אוהב יותר משאר אחיו, על כרחך שלא זו הסיבה, אלא יש סיבה אחרת לגמרי: יוסף מוציא את דבתם רעה אל אביהם ועל ידי כך הוא צד את לבו וקונה את אהבתו, ומשום כך שנאו את יוסף שנאה גדולה. לאחר מכן מספר להם יוסף על חלומו: "והנה קמה אלומתי וגם נצבה והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי". כשראו האחים כי הם נדמים בעיניו כקש וגבבא, הגביר הדבר עוד יותר את שנאתם אליו: "ויוספו עוד שנא אתו".

**"ויחלם יוסף חלום... ויאמרו לו אחיו המלך
תמלך עלינו אם משול ממשל בנו... ויחלם
עוד חלום ויספר אותו לאחיו... ויספר אל אביו
ואל אחיו" (לז, ה-י)**

פירוש, שהנה כשראו האחים בחלום ראשון שפתרו לו חלומם, והרי איתא בגמרא שכל החלומות הולכין אחר הפה, יוצא שע"י שפתרו לו חלומם ואמרו "המלך תמלך עלינו אם משול תמשול בנו" אם כן יתקיים באמת החלום, ולכן בחלום השני כתוב "ויספר אותו לאחיו" אבל לא נזכר שענו לו על זה.

וזהו כנ"ל שלא רצו לפתור לו, שהרי ע"י יתקיים באמת חלומם. אלא שיוסף שב וספר את החלום לאביו ולאחיו "ויספר אל אביו. ואזל אחיו", ויעקב אבינו פתר לו את החלום, וגם חלום זה נפתר בפה "הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחות לך ארצה", רק שגער בו אביו כדי לא להרבות שנאת אחים, אבל מכל מקום פתרו.

ולכן כתוב (יא) "ויקנאו בו אחיו" שכיון שראו שיעקב אע"ה פתר גם כן החלום, הבינו שכך גם יקויים, שהחלומות הולכין אחר הפה. (בשם הגרי"ד סולוביצ'יק ר"י בריסק, טללי אורות)

"על חלמתיו" (לז, ח)

בגלל החלום על האלומות, אשר הוסיף שנאה לשנאה שכבר שנאוהו "ועל דבריו"- על הדבה שהוא מוציא עליהם אצל אביו. אלא שאחר כך בא החלום השני:

וישב יעקב (לז, א)

אמר רבי חוני משל לאחד שהיה מהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתיירא מהם וישב ביניהם, כך כיון שראה יעקב אבינו עשו ואלופיו נתיירא מהם וישב לו ביניהם (בראשית רבה ד', ג') מסופר על רבי יהונתן אייבשיץ רבה של פראג שפעם פנה אליו כומר שונא ישראל מפורסם בשאלה ואמר לו: שמעתי שאתם היהודים נוהגים כבוד ברב שלכם, וכשרואים אותנו קמים מפנינו, כמו כן שמעתי כי מנהגו של היהודי, כשמתנפל עליו כלב ונובח לקראתו, לשבת על הארץ, מתכבד אני לשאלך כיצד אתם נוהגים כשמזדמנים לפניכם רב וכלב יחד? כלל גדול הוא בידניו השיב לו הרב בשלווה, כשההלכה מסופקת בידניו, אנו אומרים צא וראה איך העם נוהג? אדרבה בוא ונצא שנינו אני ואתה יחד לרחוב היהודים, ונראה כיצד העם נוהג.

"וישב יעקב" (לז, א)

פירש רש"י, הפשתני הזה, נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה, אנה יכנס כל הפשתן הזה היה פיקח אחד משיב לו, ניצוץ אחד יוצא מהמפוח שלך ששורף את כולו, כך יעקב וכו'. לכאורה, הפחמי שואל "אנה יכנס הפשתן" והפיקח משיב כי ישרף, וכי זו תשובה ממין השאלה. אלא אין פשתן האמור כאן אלא המוני עם, שלא זכו לשכל התורה ונתרחקו ממחנה שכינה, והשאלה לגביהם, כיון שלא קראו ולא שנו, איך יכנסו לטרקלין ויהא גם שבתם בבית ד', על כך משיב הפיקח, אפילו פשוט שבפשוטים, אם רק יתלהב לעבוד את קונו בכל להט נפשו, יש לו תקוה. ניצוץ אחד יוצא ממפוח הקדושה של הצדיק "ושורף את כולם", כלומר, מדליק בלבבות כולם שלהבת אדירה, הלוחכת כל שיורי זוהמתם ומבעירה את נשמתם עד לב השמים.

(הרה"ק ר' אברהם יעקב השני מסאדיגורה ז"ע)

"וישב יעקב" (לז, א)

פירש רש"י, ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. יש להבין זה הלא הלא כתיב (תהלים קמה, יט) רצון יראיו יעשה. ויש לבאר דברי רש"י על פי מאמר חז"ל (בראשית רבא פו, ב), ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, לגלג הקב"ה את הדבר על ידי יוסף וירד בכבוד גדול למצרים. לפי זה אפשר לפרש שיעקב ידע שהוא ראוי לירד למצרים בשלשלאות של ברזל לגלות, מחמת סיבה הידועה להבורא ב"ה, ולכן ביקש יעקב לישב בשלוה, היינו פירוש שהתפלל מה' שישב בשלוה, וה' ברוב רחמיו עושה רצון יראיו וגלגל הדבר שיקפוץ עליו רוגזו של יוסף כדי שירד למצרים בכבוד.

זה שאמר הקב"ה, לא דיין לצדיקים במה שמתוקן להם בעולם הבא, אלא בוודאי צריך אני לקבל בקשתם ותפלתם שמבקשים לישב בשלוה גם בעולם הזה, כן יהי רצון אמון. (בת עין)

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

קמא), כתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם זי"ע וז"ל 'וודאי לא היה הכוונה ח"ו לגאות וכבוד - שהכתוב יכתוב כן עליהם. אלא, כי אין האדם יודע עד כמה מגיעין מעשיו, ואילו היו יודע שמעשיו מגיעין עד להשי"ת - שיכתוב עליהן כן, היה עושה ברצון יותר'. וכן בכל אדם אם היה יודע איך מעשיו גורמים טובה לכל העולמות ולכל הנבראים היו עובדים ברצון וחשק יותר, עכ"ל.

"ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר" (לו, כא)

דרשו חכמינו מהפסוק 'והבור ריק אין בו מים' שרק מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו. ולכאורה קשה, אם כן איזה הצלה יש בזה, ומה ההבדל אם האחים ירגוהו, או שהנחשים ועקרבים ירגוהו???

ומתוך רבנו האור החיים הקדוש, האדם הוא בעל בחירה יכול להרוג חבירו אפילו אם חבירו לא נתחייב מיתה בידי שמים, אבל בעלי חיים שאין להם בחירה אינם יכולים להזיק לאדם רק אם נתחייב בידי שמים, ולכן כשהציל אותו מיד אחיו שהם בעלי בחירה והכניסו לבור נחשים ועקרבים נקרא הצלה.

והיה לראובן חשבון נוסף עמוק בזה, שהרי האחים רצו להורגו ובכך לסתור את חלומו שהוא ימלוך עליהם ויהיה הוכחה שהחלום של יוסף הצדיק שקר, אבל האמת הוא שאם היו האחים הורגים אותו אין הוכחה שאין החלום אמת, שבעל בחירה יכול גם לבטל את העתיד לבוא על האדם בידי שמים. ולכן זרק אותו לבור של נחשים ועקרבים, ואז יצאו השבטים שהם בני בחירה מהעניין, ואז תהיה הוכחה אם חלומו אמת או לא, אם ימות בידי נחשים ועקרבים, סימן שאין חלומו אמת, ואם יחיה ולא יגעו בו לרעה, סימן שחלומו אמת, וכן היה.

"ויפשיטו את יוסף את כתונת הפסים אשר עליו" (לו, כג)

מעיר רבי שלום שבדרון זצ"ל: מה ראו להפשיטו את כתונת הפסים מיד כשבא אליהם? וכי מחמת שראה עשו זאת? ושמעתי לבאר, דלא בגלל שראה עשו זאת. אלא מאחר ומבואר במסכת שבועות (לא). מנין לשניים שבאו לדין, אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש איצטילית בת מאה מנה, שאומרים לו לבוש כמותו או הלבישהו כמותך, תלמוד לומר "מדבר שקר תרחק". למדין אנו שראיית העין עלולה להטות דין, א"כ אחי יוסף שדנו אותו אם הוא חייב מיתה, חששו שהכתונת פסים שעשה לו אביהם שגרמה להם השנאה נגדו היא תטה את - לבם מלדון דין אמת, לכן הפשיטו מיוסף את כתונת הפסים. ללמדנו שכל מה שעשו, על פי דין תורתנו הקדושה עשו.

"היא מוצאת" (לח, כה)

"אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: נח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים. מנלן - מתמר, שנאמר "היא מוצאת" (ברכות מג, ב).

"והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים ל" עתה נוכחו לדעת שאין הוא מחשיבם לאלומו קש אלא לכוכבי שמים, אם כן, מה שהביא את דבתם רעה אל אביהם, אין זה מכיון שהוא מבטלם לגמרי והם אינם נחשבים בעיניו כלל. לא כן הדבר, שהרי הוא מחשיבם ככוכבים מאירים וזוהרים, אלא שעם כל מעלתם הוא סבור שהוא עולה עליהם. כאשר אדם סבור שאחיו אנשי מעלה הם, וכל 'חסרונו' הוא בכך שהוא סבור כי הוא נעלה מאחיו, אין זו סיבה לשנאה אלא לקנאה, ולכן "ויקנאו בו אחיו".

"ויחלום עוד חלום אחר" (לו, ט)

יש לשים לב לשינויים הדרמטיים שבין שני החלומות של יוסף. בחלום הראשון-רק האחים משתחווים לו, ואילו בחלום השני גם ההורים משתחווים [השמש והירח].

בחלום הראשון, יוסף אף מיוצג על ידי נמשל 'אלומה'-כלומר ה'אלומו' שהם האחים משתחווים ל'אלומה' שהוא יוסף. ואילו בחלום השני, רק ההורים והאחים מיוצגים על ידי נמשל 'השמש והירח והכוכבים', ואילו יוסף מופיע כעצמו ללא נמשל 'משתחווים לי'.

והביאור פשוט 2 החלומות מייצגים שני השתחוויות שהשתחוו ליוסף, הפעם הראשונה כשהאחים באו לקנות אוכל-וכבר אנו מבינים מדוע ההורים לא מופיעים בחלום, מהטעם הפשוט שבשעת השתחוויה זו הם לא היו ולא השתחוו שכן רק האחים ירדו לשבור אוכל. אבל החלום השני מתייחס להשתחוויה השנייה שהשתחוו כאשר ירדו יעקב ובניו למצרים, שם גם השתחוה יעקב [ובלהה שגדלתו כאמו, ראה ברש"י על הפסוק 'והנה השמש והירח'].

מעתה נבין גם את ההבדל השני, בפעם הראשונה השתחוו האחים ליוסף, לא כי כבודו כמלך גדול אלא פשוט מאחר שהם רצו 'אוכל' ועליהם היה להשתחוות כדי לקבל את האוכל, יוסף היה מבחינתם 'אלומת תבואה'-אופציה לקבלת אוכל לכן החלום היה אלומות תבואה שמשתחוות לאלומות אחרות, לא כן בפעם השנייה, כשבאו יעקב ובניו למצרים, ההשתחוויה היתה ליוסף כמלך של כבוד, שם החלום היה 'משתחווים לי' לא לאוכל שאני מוצג, אלא לאני עצמי, המלך.

"וימצאהו איש" (לו, טז)

מסופר על הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, שפנה פעם אל תלמיד חכם אחד וביקשו להצטרף אליו לאסוף כסף לדבר מצוה נחוץ. דחה אותו הלה בטענה כי הוא עסוק בתלמודו. אמר לו רבי חיים "רש"י הקדוש מפרש "ויאבק איש עמו" הוא שרו של עשו, ואילו "וימצאהו איש" זה גבריאל, ומנין זאת לרש"י? אלא מלאך הפוגש יהודי תועה בדרך ושואלו במה אפשר לעזור לו? זהו גבריאל, ואילו מלאך אשר אומר "שלחני נא", אין לי זמן, צריך אני לומר שירה, שם זהו שרו של עשו.

"וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לו, כא)

אילו היה יודע ראובן שהקב"ה כותב אחריו וישמע ראובן ויצלהו מידם בכתפיו היה טוענו ומוליכו אצל אביו (ילקו"ש וישב

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

באר הרב ברונרוט בספר "אמר ודברים": יהודה שאל אותם שאלה: מדוע בעצם אנחנו כל כך רוצים שאבא לא ידע מהריגת יוסף? הרי סוף כל סוף אמורים אנו להרוג אותו להשליכו באחד הבורות, ולאבינו נאמר ש"חיה רעה אכלתהו". מדוע לא נבוא אל אבינו ונציג בפניו את האמת: אבא היקר, לא היתה בררה, ישבנו היום לדין והחלטנו שיוסף הוא רוצח, רודף, פסקנו את דינו למיתה והרגנוהו, ברוך דיין האמת. מדוע באמת איננו עושים זאת? - המשיך יהודה ואמר - וכי מישהו שילם לנו על כך שלא נספר לאבא? ודאי לא! אם כן מדוע איננו אומרים לו זאת? הסיבה ברורה: כי איננו שלמים במאת האחוזים עם פסק הדין, ואם כך, "מה בצע כי נהרוג את אחינו", מדוע לנו לעשות מעשה בלתי הפיך, הבה ונמכור אותו! זו היתה כונת יהודה: "מה בצע - מה ממוון?" וכי מישהו שילם לנו כסף על כך? לא! בהכרח אפוא שאיננו שלמים עם הפסק, ומדוע להרוג אותו! (ומתוק האור)

"ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני" (לה, כו)

כאשר הגה"ק רבי ישראל סלנטר זיע"א התחיל לומר שיעורים ביולנה, הוא הרעיש בחריפותו את כל לומדי העיר שהתפעלו מגאונותו העצומה. הרבה מגדולי העיר היו באים לשמוע את חידושי, והיו משתוממים ומוקסמים מדברי תורתו. לעומת זאת, קמו לו כמה מתנגדים שרצו למעט את דמותו, מה עשו? הם העמידו עילוי חריף, שהיה מנסה למצוא סתירות לדברי רבי ישראל ממקומות נידחים בבבלי ובירושלמי, אך רבי ישראל בגאונותו ענה תמיד לשאלותיו.

פעם אחת שאל אותו עילוי שבא בקביעות לקנטרו קושיה חמורה באמצע השיעור. ר' ישראל שמע, חשב רגעים אחדים, הודה שיש בקושיה זו פירכה על דבריו, וירד מהבימה.

אח"כ גילה ר' ישראל לתלמידיו, שברגע ששמע את הקושיה עלו במוחו חמישה תירוצים שהיו מתקבלים על דעתו של אותו מקשה, אבל יודע הוא, שלפי האמת אינם נכונים וכי הצדק עם המקשן, ולכן הוא ירד מהדוכן.

והוסיף ר' ישראל ואמר: אל תחשבו שהודאה זו עלתה לי בנקל, חשבונות רבים של כבוד התורה, של השפעה ועוד, צפו ועלו ברעיונו, ומכוחם יכולתי להתיר לעצמי לדחות את הקושיה בתירוץ שאינו לאמיתה של תורה. אבל גערתי בעצמי: "ישראל! ישראל! הרי אתה לומד מוסר ומה עם מידת האמת?" ומיד הודיתי על האמת וירדתי מהבימה.

"וימאן" ... (לו, לה) "וימאן" ... (לט, ה)

מעניין חינוך הילדים, הנה כששמע יעקב אבינו ש'טרוף טורף יוסף', כתיב 'וימאן להתנחם'. לאחר כמה כתובים מצינו שוב 'וימאן' - שיוסף עמד בגבורה בניסיון הקשה. יש שביארו שייכות הדברים. כי בזה שמיאן להתנחם על יוסף בנו והמשיך להתפלל עליו אף לאחר שהיה נראה שכבר איננו בין החיים. בזכות זה זכה יוסף הצדיק לכוחות עצומים שלא ליפול בעת ניסיון. ומכאן ילמד כל אב, שכל כמה שיאמין בבניו שבכל מצב שהוא יש להם עוד תקווה לעלות שוב על דרך המלך. תקוות

ידוע המעשה שהיה מספר רבי ישראל שיינקר זצ"ל, כי רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל, מטעמי בריאות, היה עליו לשתות את התה שלו עם הרבה סוכר. ויהי היום, ובעת השיעור הכניס לו השמש כוס תה שבטעות הניח שם מלח במקום סוכר, וכיון שהשמש ידע שהוא זקוק להרבה, הכניס הרבה מלח... רבי יהושע לייב שתה את התה, ולא ראו עליו שום תגובה חריגה, שתה עד הסוף.

באמצע השיעור נכנסה הרבנית בבהלה ולחשה לתלמידים: "אוי וויי, היכן התה? אני מגלה שהשמש טעה והשתמש עם צנצנת המלח!" התלמידים הרגיעו אותה, ואמרו כי כנראה היה שם סוכר כרגיל. "מהיכן אתם יודעים?" שאלה, "כי הוא שתה את הכוס כמידי יום, כרגיל, ללא תגובות" ענו התלמידים. היא טעמה את השירים וצעקה: "כן כפי שאני אומרת, הרי זה פקוח נפש בשבילו!" למחרת שאלוהו התלמידים: "למדנו רבינו, אם זה פקוח נפש, מדוע הרב שתה?" והרב השיב בפשיטות: "למדנו, נח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ולא ילבין פני חבירו ברבים".

(יחי ראובן)

"והיא שלחה אל חמיה" (לה, כה)

וברש"י לא רצתה להלבין פניו וכו' מכאן אמרו, נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים.

הרה"ק רבי אהרן מקרלין "הבית אהרן" זצ"ל, הגיע לעיירה מסויימת ביום ל"ג בעומר, וערך שם את שולחנו הטהור לכבוד ההילולא קדישא של רשב"י. בעת הסעודה ביקש להביא את ספר "הזוהר", וכיבד את היושבים בשולחן לומר כל אחד קטע מספר הזוהר. בין המסובים ישב אחד מרבני העיר, וכשהגיע תורו לומר, הצביע הבית אהרן על היושב אחריו שימשיך בקריאת הזוהר, ועל הרב המכובד דילג, כאלו לא ראה אותו. לאחר שסיימו כל היושבים בשולחן לומר כל אחד לפי תורו. פנה הבית אהרן לרב ואמר: כולם קראו בספר הזוהר חוץ ממכם, אולי תאמרו איזה מאמר מדברי רשב"י. הרב שהרגיש פגוע שדילגו עליו, בחר במאמר רשב"י במסכת ברכות (מג): אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילבין פני חבירו ברבים"...

נענה הרבי נו... תסיימו את המאמר "מנלן? מתמר!" וסיים הבית אהרן ואמר: תמר זכתה אח"כ ללדת תאומים, וגם אתם תזכו עוד השנה להיושע ולהתברך בתאומים!...

עשרים שנה עברו מנשואי הרב ועדיין לא נושע בזרע של קיימא, והנה בשנה זו נפקד ונולדו לו תאומים, שני בנים.

החסיד המפורסם רבי חיים מענדל קוסטמרצקי זצ"ל סיפר, שהוא הכיר את התאומים, וכל מה שסובב הבית אהרן כוונתו היתה, להמשיך ישועה על הרב, להיושע בזרע של קיימא.

"מה בצע כי נהרג את אחינו" (לו, כו)

מה בצע - מה ממוון (רש"י) כלומר, מה יצא לנו מהריגתו, בואו נמכור אותו, כך לפחות נרוויח כסף מהעניין... היתכנו דבורים כאלו אצל יהודים, ובפרט אצל קדושי עליון, שבטי ק-ה?

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישב

אף על פי שהיה אפשר לו לעשות איזה פעולה שלא יהיה בבית הסוהר, לא עשה שום פעולה, כי בטוח היה בה' שבוודאי יהיה הכל לטובה.
(באר הפרשה)

"אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו באשר ה' אתו" (לט, כג)

רבי רפאל הלוי זצ"ל, בנו של הרב מברסק, סיפר כי כאשר ברחו לוויילנה בשנת ת"ש, שאל אביו על פסוק זה: הפסוק מדגיש, ששר בית הסוהר לא ראה כל דבר רע אצל יוסף, באשר ה' אתו. והרי לאמיתו של דבר, כל עצם ישיבתו של יוסף בבית האסורים הייתה מחמת עלילה, ולא היה בידיו של יוסף כל עוון, ומדוע אפוא נזקק לסייעתא דשמיא מיוחדת, כדי שלא יראו בו עוון ופשע?

אלא - אמר הרב מברסק - רואים מזה, כי לולא הסייעתא דשמיא המיוחדת שהייתה לו, שהיה ה' אתו, כבר היה שר בית הסוהר מוצא עוולות חדשות לטפול על יוסף בכל צעד ושעל. רק "באשר ה' אתו", לא טפל עליו שר בית הסוהר עלילות שווא להתאנות לו.

"ויהי אחר הדברים האלה" (מ, א)

וברש"י: לפי שהרגילה אותה ארוהה את הצדיק בפי כולם לדבר בו הביא להם הקב"ה סרחונם של אלו שיפנו אליהם ולא אליו. ועוד שתבוא הרווחה לצדיק על ידיהם.

הנה מכאן יקבל האדם הבטה והשקפה אחרת לגמרי על החדשות המפליאות המופיעים על העיתוננים מידי יום ביום, כי כולם מתרחשים ונשמעים במחשבה ובכוונה מאת השי"ת נורא העלילות, והוא היוזם נסתרות סיבת פרסום כל דבר בעולם כקטון כגדול, כי יתכן ששני שרים גדולים ונכבדים כאלה הקרה לפניהם מכשול ונתפרסם בפי כל אך ורק לתכלית מיוחדת להסיר חרפת נבל מאותו צדיק, והמכשול וכן הפרסום הכל במכוון. (דעת תורה)

"כמשפט הראשון אשר היית משקהו" (מ, יג)

המדריך רבה מבאר מה היה חטאם: "רבנן אמרי: שר המשקים - זבוב נמצא בתוך פיילי פוטירין שלו, שר האופים - צרור (אבן) נמצא בתוך גלוסקין שלו.

אומר לו יוסף לשר המשקים - תדע, זה שנכנס לך זבוב זה בשביל שתגיע לכאן ותוציא אותי מכאן, לכן תראה: "אם זכרתי והזכרתי לפני פרעה" אזי זו תהיה הפעם הראשונה והאחרונה שיקרה לך דבר כזה. אך אם לא תעשה את מה שאני אומר לך (להזכירני לפני פרעה) תדע שכמשפט הראשון אשר היית משקהו שוב ייפול לך זבוב ושוב תגיע לכאן. (ע"פ הספורנו)

טוב זו תכניס בקרבם כוחות נפש עצומים שיצליחו בדרכי הקדושה.
(באר הפרשה)

"ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים" (לט, ט)

מפרש הספורנו: "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת - לשלם רעה תחת טובה".

סיפר חתנו של הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל: "היה זה באמצע הקיץ של שנת תשמ"ג. ישיבת נר ישראל בבולטימור חגגה אז את שנת היובל שלה. אותה יום שרר חום כבד ומעיק. רבי יעקב קמינצקי שהיה זקן מופלג וחלש וכבר עבר את גיל התשעים, עם כל זאת הטריח עצמו במאמץ רב להשתתף בשמחת הישיבה.

"שאלתי אותו מדוע מטריח עצמו כל כך, הלא אינו בקו הבריאותי והשיב לי: "אם אחד אין לו כסף, הריוהו פטור מצדקה. אולם אם הוא בעל חוב, הוא עדיין חייב לפרוע את חובו. אני בעל חוב לשיבת נר ישראל, זאת משום שבני הגאון רבי שמואל שליט"א נעשה כאן ללמדן. אמנם עבר לאחר מכן ללייקווד, אולם תחילת עלייתו הייתה כאן. אני מרגיש עצמי בעל חוב למקום הזה, לפיכך חייב אני לפרוע גם אם אין לי כוחות לכך".

סיפר תלמיד משיבת לומז'ה בפ"ת: פעם כאשר נסע הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצ"ל לחו"ל, ביקש קודם צאתו מהגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל למסור שיחה בישיבתו לומז'ה.

יש לדעת שהנסיעה מכפר חסידים, מקום משכנו של רבי אליהו לופיאן, לפתח תקוה, לא היה פשוט. בתחילה נסעו לתחנה מרכזית בחיפה ומשם לתחנה מרכזית בתל אביב, ומתל אביב, אם לא היתה ברירה לקחו מונית לפתח תקוה. אבל בדרך חזרה, גם מונית לתל אביב לא היה לו לרבי אליהו באותו ערב.

מספר התלמיד: "ליוויתי את רבי אליהו עד לתחנה המרכזית בתל אביב. כשהגענו אמר לי רבי אליהו: אני חייב לשלם לך, מיד ענית, חלילה, אני מתבייש לקחת כסף על הזכות הזו".

אמר לי רבי אליהו: "לא התכוונתי לכסף, אלא להטיב עמך בעצה טובה ברוחניות. אתה הרי יודע שגיהנום הוא קשה, ירחם ה', נורא! וחז"ל אומרים: כל הקורא קריאת שמע ומדקדק באותיותיה מצננים לו גיהנום, אם כן רצוני להציע לך, כאשר אתה קורא קריאת שמע - תדקדק באותיותיה. (מתוך מאמר)

"ויקה אדוני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסוהר... ויהי שם בבית הסוהר" (לט, כ)

שואל הקדושת לוי ולכאורה נראה כייתור לשון, שהרי אם 'ויתנהו אל בית הסוהר' פשיטא ש'ויהי שם בבית הסוהר', ונראה, דהנה כשהקב"ה שולח על אדם ח"ו דבר לא טוב, אזי לא יעשה שום פעולה גשמית, רק יבטח בה' ובוודאי יהפוך לו לטובה, וזוהי המדה של נחום איש גז, שהיה אומר תמיד 'גם זו לטובה (ע'י תענית כא). וזהו הרמז 'ויהי שם בבית הסוהר',